

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De multiplici stulticia p[i]cto[rum] i[n] genere Sermo. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Sermo

III

Nota. Qui sunt nigriores/sudicant pulentes. sic peccatores altos hoices non reputant/nisi in peccatis sunt eis filii. Et sicut corui non reputat pullos suos: sed degeneres usq[ue] nigriscit: nec prius dene eis q[ui]d[am] non nigriscit: sed dominus rore celesti eos pascit. Nam illud ps. Qui dat summis escas ipsoz: pullis coruoz inuocatis eum. Sic mundani non curat de filiis suis/nisi videat eos nigriscere per peccata maculam. audiebat illos iurare blasphemare: contumelias dicere: laetitia tua et opera demonstrare: astutias diabolorum ostendere. et sic de aliis. Tunc ei dicitur. Ecce quoniam tu es. ecce quasi prudens puer iste. de primo forte verius dicitur de astutia: sed de scelto falso. **Exempli.**

pli habet in virastriu de ingrediente in macula peti. q[ui]d refert. Vincenzo. in spee. moral. vbi si. Lum quodam sanctus epus in die presce deberet colligere parochianos suos: rogauit dominum ut ostendat ei quales essent. Qui videt diuina illuminacionem quodam nigros ut p[er]t. alios habentes facies ignitas ut ferrum candens. alios habentes facies sanguineas. alios lucidas ut sol. inter quos videt duas multas ut sol lucidissimas. Apparet autem ei angelus dicitur quod nigri erant luxuriosi. ignei avari. sanguinei iracundi. lucidi quod habebant gloriam dei. Et ait: quod due multas de quibus audierat quod erant peccatrices per patras erant illuminatae. Nam illud Esa. I. Lauamini mudi estote. Ecce iam praeparatum oiam maculam et deturparat et ecoueris. So per primam mundam anima et purificabitur. Hec de sexto. **II**

Septimo peccati spoliat viuos et mortuos suffragiis ecclesie: et per hoc valde nocet homini. De viuis prae fini docet circa dist. xv. quod si. quia quando homo est in peccato mortali. sicut piuat se omni bonis que sunt in terra christiana re in ecclesia catholica: que tam etiam singula sibi praedessente. Est enim tunc tanquam membrum pulsatum sive mortuum in corpore: quod non recipit inservium aliquam a cordi sive a capite. Et ideo ecclesia propter malorum hominum opera que in ipsa sunt. dicit spelunca lagronum. xvij. q. viij. Et hec circa meum diu. Quid autem peccatum mortuos suffragiis ecclesie prae. quia anime existentes in purgatorio seipsum iuuare non possunt: eo quod sunt extra statum merendi. Ecce ergo orante illud ps. Participem me fac deus oim timencium te: et custodiens mandata tua. Sed peccator in mortali culpa non habet in se verum timorem dei: neque custodiens mandata dei. igitur. **III** Primum ergo prae: quod peccatum est homini valde nocuum: imo nihil magis nocet homini quam peccatum. quia auctor hominis in terra et omnia bona terre. tamen non de facio: nam inde iure. Propterea dicit Augustinus. quod peccatum non est dignus pane quo vesicatur. imo non est dignus et celo cooperari: et terra sustentari. quia creatorum celum et terrae offendit: et sibi queratur. Per misericordiam dei perdonem incepit iustus ambulare: et quasi panem filiorum manducare: ut conuertatur. vel si noluerit conuertitur: ut durius iuste domine tur. Propter tantam ergo peccati maliciam valde

cōpartiendissimum est misericordia per donum quod tot et tanta mala per nos non pendunt: et in eis quod si nihil noccidat: imo. psalmus: vita sua dicitur. Unde et ex his et alijs malis per nos oportet de cunctis copassus est peccatoribus: ut propter eos de celo descendenter: hoc fieret: se prius lacrymas effundenter: in sua nascituritate in sua circumcisio: in ingressu civitatis hierusalem et per nos de templo expulsio: et in cruce. Imo non solum lacrymas: sed et sanguinem orando fudit in morte oluci et in passione: et tandem aiam deo per nos morte obreulici crucis. Jo de aplis ad Heb. v. Cum clamore valido et lacrymis precibus offerendo exaudiens est regis. **IV** Imploremus ergo dei misericordiam ut nostram infirmitatem et ad peccatum penitentiam accedat et respiciatur tot et tanta mala per nos obijicit: propter quod peccare timeamus: et ut colubrum imo diabolum fugiamus. ut sic hic gratiam et tandem obtinere valeamus gloriam semperernam.

Con multiplici stulticia peccatorum in genere
Sermo. III.

De Eructu difficile

Decorriguntur et stultorum infinitus est numerus. Eccl. i. In precedenti finito autem plura mala peccatorum propter quodlibet peccatum mortale quilibet ut colubris spem et venientis similitudinem fugere debet: ubi etiam modis peccatum mortale homini nocet. Et quod si ambo maculat et deturparat. Nunc sequitur in te dicere de multis et multiplici stulticia peccatorum: quia decessat Sapiens in verbis primis dicens: Peruersi difficile corrigitur: et stultorum infinitus est numerus. vbi si. Pro grata Bue maria. **V** Peruersi difficile corrigitur et regis. vbi si. Primo in te dicere augetur sapientia allegata. Scio stulticias peccatorum in genere ostendere. Et tertio plures in peculiari et in specie ex scriptis doctoz.

Circa primum est norandum quod beatus Hieronymus super librum Eccl. uba predicat sic exponit. **P**eruersi difficile corrigitur: et stultus non suscitatur nisi qui depravatus a recto est: quales sunt beatoes: qui difficulter corrigitur: dimicando eriguntur: ut patet ad sensum. Nam et plures se igni exposuerunt: sicut Joannes baptizans plus res alia diabolo execravit. Ita et inde multi quando inveniuntur cibusti in errore suo. Ita ludatur verbu[m] Stultorum infinitus est numerus duobus modis exponit. Primo sic. Sicut infinitus est ignoratio: ita ignoratio et incertus est quod sunt stulti et qui sapientes: et qui boni et qui mali. Et quod salvabuntur et quod damnabuntur. Secundo exponitur sic: Stultorum infinitus est numerus. quia sicut cum infinitus incompabiliter excedit finitus: ita plures inueniuntur mali quam boni: stulti quam sapientes: ponentes lucem tenebras et tenebras lucem. estimantes finem sensum suum corruptum dulce an marum et amarum dulce. Isaiae. v. i. estimantes vitam penitentie asperam et amaram et duram: et via

De stulticia pectorum in specie

voluptatis dulcē. cui tamē triū verū est. ut p̄z.
Sed q̄re ira iudicat: nō alia est causa nisi quis
stulti sūt: et stulticiā suā ignorat. Et p̄ter hoc
p̄les boīco dāuant q̄s saluānt. ve de b. Thom. i.
p̄e sum. q. lxiiij. ar. x. P̄z illō erā ex sp̄bis sal
uatoris Mat. vii. Lata porta et spaciofa via ē
q̄ ducit ad p̄ditionēr mlti sūt q̄ inerāt p̄ eam.
Q̄ angusta et area via ē q̄ ducit ad vitār paus
ci sunt q̄ inueniunt ēā. Dicit autē via salutis an
gusta et area. quia per mltas tribulatiōes et an
gustias quenād ip̄am. Ac. xiiij. Et p̄ oppos
itiū via p̄ditionis est lata et facilis: q̄ oīa habet
ad libertatē. vñ Lbrys. sup. Mat. sic ait. Via
p̄ditionis est oīs iniq̄as: q̄ ideo dī spaciofa. q̄a
in regulā discipline nō est inclusa. et ambulan
tes in ea q̄equid eos deleceantur hoc sequunt
Sed tñ in vitāce est valde et difficilis et stricta. p̄
pter p̄uationē termini. Unū mali et p̄tōres qui
nihil de suo fururo considerāt gaudio: vel nō a/
gune illa p̄ que possene illō cōseq: etiā siq̄ delez
erabilit̄ et suauia habeat in vita ista: q̄ui ipsa
porrāt. Et q̄ angusta est porta ad intrāndū p̄
cam in celū: op̄z caput inclinare p̄ hūilearem:
corpus extenuare p̄ maceratione: onus depo
nere per paupertatē: vestē exuere p̄ simplicitatē:
pedes inūgere per amoris vnitatē rē. Et tātū
de prima parte.

B **T**unc scđo videndū est de stulticie diffe
rentia in genere. Pro q̄ notandū q̄ triplex est
cia est tri stulticia. Aliq̄ est laudabilis. aliq̄ culpabilis.
pler. lau et aliq̄ dāabilis. **P**rima stulticia est lauda
bilis. bilis: q̄s sapiam. i. maliciā mudi nescit: vel p̄
quā frenā trēnit. De q̄ apls. i. ad Corinth. iiiij.
sic ait. Nos stulti p̄ter ch̄m. vos autē pruden
tes in ch̄o. q. d. Nos sum⁹ stulti fin⁹ r̄am esti
mationē. p̄ter ch̄m. vos autē iudicatis vos es
se prudēces fin⁹ seculū: et tamē ch̄iam esse vul
tis: qui verecundia habetis seq̄ et uēt et doctrin
am. nam ch̄i in humilitate et pacientia rē. **S**cđo
cia culpa est stulticia culpabilis. dum q̄s nescit discerne
bilis. re qd sit agendū vñ omittendū. De q̄ Hier. x.
Stule⁹ facius est oīs homo a sciētia sua q̄z
prudēt cunq̄ videt sapiēt in mūdo. Tum q̄ omis
tia moi sapiēt que nō est dei. vel ordinata ad deū est
nocua. in fructuosa. fin⁹ illō Hier. xlit. Periū p̄lū
et filiū et inutilis facta est sciētia eoz. Tum q̄
est decepcoria. fin⁹ illō Es. xlviij. Sapētia tua
et sciētia tua hec decepit te. i. astutia mudi dece
pit te. Ad Rom. xij. Nolite prudēces esse ap̄s
vosmetip̄o fallentes rē. Tum quia est nocu
us tanq̄ execētālūmē inter⁹ p̄ elationē. fin⁹
Stulti⁹ illō. i. ad Lox. viij. Sciētia inflat. **T**ertia
cia dāna stulticia est dāabilis. Unū Grego. xxxij. mora
bilis. due sunt p̄es stulticie. s. q̄ homo habeat fasti
dium de deo et de donis eius. sed verumq; est
dāabile: fin⁹ illō p̄s. Simul insipiēt et stult⁹
pibunt. Qd vñbū fin⁹ glosam cribo modis ex
ponit. **P**rimo sic L. Insipiēt. quinō p̄spicere
in fureu. et stult⁹ q̄ nescit in q̄ malo nunc
sit. Simul peribūt. **S**cđo sic L. Insipiēt.

q̄ nō accēdit mala p̄sentea vñ futura L. et stult⁹.
q̄ si accēdit nō cauer. simul pibūt. **T**ertio
sic L. Insipiēt. ē cui nō sapientia res. p̄te sūt stul
tus. cui res q̄ nō debet sapere sapientia. hi siml
pibūt. q. d. fin⁹ glo. Hi pereūt a p̄nti vita et pe
unt ab eterna. pereūt i corpe et p̄cunt i aīa: et iō
siml pibūt. Esto prudēt et p̄spicere tibi in po
stremo. si ita nō facis. siml insipiēt et stult⁹ pi
bis. Et sequit⁹ i glo. Moris dñes et mulci plā
gūt. O infelix quē eorū plāgūt. deberē em plāz
gerē nō morire. sed male vivētē. Et est glosa
Mgri. Et sequit⁹ i p̄s. Et relinqnēt alienis di
uicias suas. glo. p̄p̄ q̄s fecerit mala. Latentis.
Etsi fili⁹ relinqnēt: alienis tñ: qz alieni sūt q
mibil p̄sunt. et sepulera eoz dom⁹ illoꝝ i etern
ū. glo. sepulera eoz fin⁹ opinione suā sūt
dom⁹ illoꝝ i eternū. i. putat q̄ sepulera eoz q̄
p̄struit q̄s domos eternas ad memoriam: sem
per sine sibi dom⁹: q̄uis magi maneat i infer
no. Uel quia p̄tōs dom⁹ et palaria sibi cons
truit quasi ad p̄petuā memoriam: cu tamē in
inferno sūt ha bitatio eorum rē. Hec de secun
da parte.

Nunc tertio videndū est de stulticie p̄c
ator in speciāli sūt i particuliari. quaz mul
te describunt a doctorib⁹ diuersimode. Unde
Uincen⁹ in Specu. moral. li. iiij. partē. q̄. dist.
xx. ponit bñ. xxiij. stulticias p̄tō. Et huius
sumā virtutū ponit. xij. stulticias q̄ accidunt
in bello anicū p̄tū. Et quib⁹ aliq̄s mibi p
comuni populo magis necessarias ad p̄dicā
dū vñbas collegi: vñz sex ex quib⁹ similiter alie
ntelligi possunt rē.

Quia sciēt magi eligit viā
latā ad mortē q̄s area ad vi
Quia sp̄ētē venētūz (tā
voluntaric i sinu suo portat
quē fugere debet.
Quia p̄tō an pugnā se n̄
vult armare. s. tūc p̄mo cū
dolorē vulnēz sentit.
Quia hostē fugere n̄ vult a
lōge dū p̄t: s. tūc cū. p̄cē
Quia hostē suū ad sui mē
fēctionē iuuat.

Primo q̄ quilibet p̄tō mortal⁹ stult⁹ est: **P**rimo
q̄ sciēt magis eligit ambulare viā latā et stulticia
spaciolam q̄ ducit ad mortē q̄s aream q̄ ducit p̄tōris
ad vitā. Matth. vij. In eo vñz q̄ se auertit a
deo ad creaturā: p̄lēgēdo creaturā p̄tra dei p̄
cepit. et in b̄ pl̄ diligēt creaturā q̄s dū. Et in
hoc bene similis est illi qui cū sciēt viā recēt
que ducit ad partitā: de voluntate fratris sui se
cūtus est eam quā nouit ire ad mortis pericu
lum: et patet in p̄cedēti sermōe. circa lram. S.
Tales vt de Bernard⁹: de maximis minimis:
et de minimis maximā curā gerūt. Maiorē ei

Sermo

III

curā habent de carne morbiā seruāda q̄d de
anūna. Imo ut carnē custodiant & impingue
scāt ipam aiām diabolo tradūt. Tales ut dicit
Vincen. in Spec. moral. vbi s. sūc siles cuidā
epo q̄ maiore curā habuit de custodēda spoz.

Exemplūz ea plena piroz q̄d de multitudine aniaz. Lus
enī qdā dedisset epo spozā plena cū piroz: q̄
reret cui cōmēdare deberer: dixit nepotū suū
archidiaconū: Mibi commēdate. At episcon
pus. Non confido de te male custodires mis
bi: cui tamen comiserat magnū numerū an/
marū: & nō audiebat cōmētere sporā plenam
piroz. **T**alis ḡ sic pēligēs lacā viā vt dicit
Vincen. vbi s. p̄ter modicā stillā dulcedis exercitio
re comedit cibū imūdissimū & venenosissimū
similē & potū: nō attēdēs ierēnā & eternā ama
ritudinē: fīl illō Job. xx. Panis eius ī vero
st̄et ī fel aspidū. q. d. Delectari quā hō bīc
peipit pētō: quereret ī penā eternā suis ama
ritudinē p̄petuā: fīl illō Apoc. xvii. Quan
tū se glificauit & in deliciis fuit: eantū date ei
tormentū & lucū. In q̄ auctoritate tangit du
plex culpar: & duplex pena rñdēs duplēi culpe
Primo tangit pētī lupbie & vanē ḡlie qd̄ re
spicit aiām: ibi q̄ntū glificauit se. Icz in aiā p
supbiā & vanā gl̄iam. Seco tangit pētī pri
nēs ad corpō: ibi Icz in deliciis. Icz gule & luxu
rie fuit. **T**ertio subdit duplex pena. s. amie &
corpis: ibi Icantū date ei tormentū. Icz ī corpe
& lucū ī aiā Jō dī Eccl. xxi. Quasi rōpbea
bis acuta oīs iniq̄ras. Et dī bis acuta: q̄r daz
minat corpō & aiām. **S**ecunda facutias pec
culēcia pētōris

Q̄auct pētō b̄ volūtearie faciat pat̄z: q̄r spon
tanee se diabolo tradit hosti pessimo. Et cum
hostis ille diabolō nō habeat vñ posse hoīem
ligare & tenere & suspēdere: pētō p̄t̄s manib
us sibi fune facit: cū q̄ diabolō cū ligat & cō
seruat: deducit ad iferos & suspēdit. **U**n Pro
uer. v. dī. Initiares suc capiūt impiūt: & funib
pētōz suoq̄ q̄lq̄ zstringit. Sup q̄ dī Augul.
Qui peccati pētō addit quasi fune necit & in
collū mīct: cū quo trahit & suspendat. Null
um enī diabolus pōt trahere inuitum: sed so
lum sibi cōsentientes: & ostere peccatorū se gra
uātes. Similis est ḡ peccator illis (sicut dicit
Vincen. in Speculo moral. vbi s.) de quib
us legis in Utaspaz: Q̄ angelus ostendit
cuidam paetri tres homines tripli facutate
laborares. **P**rimus fasciculū de lignis fas
ciebat: & cū p̄ grauedine nō posset portare: ad
huc semp ligna adiungebat. **S**econdus aquaz
de profundo puceo cū multis laborib⁹ hauri
ebat: & baustam ī momēto inutiliter effundebat.
Exemplūz bar. **T**ertius trabe portans & volens intra
rei officiū dom⁹: ex aduerso ponebat trabez:
& sic sibi p̄ obice ne ieraret faciebat. Sic pec
cator faciūs q̄uis quolibet peccato mortali

tantum grauel & oneretur vt ī infernū dep̄it
matur: nisi penituerit: tamē adhuc peccatum
peccato addit: & pondus grauius facit: per qd̄
min⁹ a peccato surgere valeat & penitere. Ita
ce peccator grām dei quam chius magnis la
borib⁹ vſq̄ ad mortem laborib⁹ acquisiuit: vt
sibi daret ī baptismatē quam & peccator sepe
penitēdo magnis laborib⁹ adq̄rit: subito pec
cando inutiliter effundit. **T**rabem etiā ex ad
uerso peccator ponit: ne hostiū ingrediat: duz
aditū regni celestis per inobedientiā mandat
orū dei sibh̄pi precludit: fīl illud Matt. xix.
Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Trabs
ex aduerso sunt peccata impeditiā, quia pec
cator non recto iurere viam mandarorū cur
rit dum peccatis obstārib⁹ ea pficerē negligit.
Tertia facutias peccatoris fīl wilhelmi
in libro de virtutib⁹. traccau de prūdentia. q̄
ante pugnā se non vult armare ad resistēndū
hosti. sed tunc primo arma accipit cum dolorē
vulnē. sentie. tunc enī primo patiētē & humili
tatis clypeum sumit: cum gladio lingue ven
enatae vulneratus fuerit. Ideo dicit Eccl. q̄.
Fili accedens ad servitutē sta in iusticia et ci
more: & p̄para aiā tuam ad tentationē. Pre
paratio ista est excogitatio de modo resistēndū
tentationē & hoc faciēndū est ante tentationē.
Semper em̄ debetē incedere armati q̄ sunt in
ter hostes suos. Modū autē cōuenientissimū re
sistēndū tentationi que est per linguas venen
as chius ostēdit in summa cācīturnitate: at
diens blasphemias p̄secutorū. fīl illud Esaiē
lī. Quasi agnus corā condente se obturuit.
Et in p̄s. Ego autē tanq̄ surdus non audiebā
et sicut mūtus nō aptens os suū. Ubi dī glosa
Non dicit. surdus: sed tanq̄ surdus. Lus enī
non esse surdus: sed teneret se tanq̄ surdū. q̄
nollet audire ad cordis murmuratoz: signū
est patiētē. Dicit etiā L. et sicut mūt⁹ nō dīc
q̄ sit mūt⁹: sed sicut mūt⁹ nō rñdendo. & illud
erat scđm patiētē signū. Sic ergo pat̄z q̄ ho
mo ante tentationē se debet armare. Sicut autē
aliqui qui in ipo cōflictiū arma sua p̄ficunt: q̄n tentationē
ea fortē tenere debetē: se patiētē & humili armare.
tatem. &c. Unde dicitū est Boetio de cōsolati
one phie. Talia tibi cōuleram arma: que nī
prior abeisses: inuicta te firmitate tenerent.
Sunt & alij q̄ ex ea p̄e qua debilitores sunt: et
q̄ plus a diabolo impugnat: min⁹ se munis: et
cum ecōverso esset faciēndū. Unī q̄ videt se ad
auariciā. p̄fū. m̄ltū debetē curuari ad largit
onem elyaz. & facilis. q̄ lignoz. roctuositate
dirigūt. Nulū enī inflectit illa ī ūrtum: ve
sic ad recētūdīne reducam. Sicut & alij armari
q̄ nollet resistere hostib⁹ in locis vbi facilis pos
sent. Ad portas em̄ castri resistēdū est: aut in
alij loco alto & arto vbi paucitas m̄ltitudi res
istere p̄t. Et nō tūc p̄mo resistēdū ē q̄n totā frā
vel totū castz hostes occupauerit. Sic peccat
or circa portas castri. i. sensu extiores p̄cū

De stulticia pccorū in specie

politer resistere debet et custodiā habere: qd per sensus exteriores mors intrat in animam: fīm il lud Hier. ix. Mors ascēdit p fenestras vias In alto etiā eminētis vice nos ponere obtemperat adiutoriū pncipalē in oī tentatiōe inuocātis: et in arte corp⁹ nost⁹ abstinentia et oīone castigātes: ut sic hosti via nō paceat. Sic Helia chum sacerdos pccipit obtineri ascētus motū per qd via poterat esse in hierlm: ut legis Iu⁹ dīch. iij. Utinā ad litterā iā illa facta essent in Larinthia et Carniola: imo et certis locis. Sc̄i rite. vbi thurci et montes magis qd stratas que vias suetas intrōcētes magnā multitudinē chianoz viroz mulierū et paruuloz sepius banno a nativitate dñi. Mccccclxxij. abduxe runt. Et anno pccrto nō min⁹ in 2fusionē pncipū imperij malū offēderūt: capiētis et ligatos in funib⁹ viros et mulierēs vna simili: et paruulos uno laqo qnqz. xxx. vel. xl. colligatos et plures: in angustis et tribulatiōib⁹ maximis. qd nobis: qd ad sensum ea nō vidim⁹: qdī rara et incredibilia sunt: ad secē infidelū (ut cimē dū est) pdduxerūt. qdī heu sup oīa dolendū est: qdī et plures inter illos fideles varijs angustijs et passionib⁹ lacerati fortes in fide (ut spe rātus) permaneant et.

Quarta Quarta faturas pccoris est: qd non vult stulticia interficere hostē dū paruul⁹ est: et dū facil⁹ cū pccoris vincere pcc: nō attēdes illud pcc. Beate qdenebit et allide paruulos suos ad petrā. Paruu, li dicunt cogitatōes insurgētes iordiatē: illos alliderē debem⁹ ad petrā. i. chm ne vltcri⁹ pcc gredian⁹. Diabol⁹ etiā qdī paruul⁹ est in pncipio rētacōis. Unū tūc facil⁹ pcc occidi et facil⁹ rētario vinci: fīm illō poete: Pncipijs obsta: sero medicina paraf. Lū mala p lōgas qualueremorās. Fatui⁹ sunt qdī nolunt hostē resistere: donec ab eo sunt vulnerati. Ideo dicit Hiro nem⁹. Lubricus est hostis antiqu⁹: et nisi capite teneat totus statim illabit. Ideo caput serpentis. i. pncipiū tentatiōis cōcerendū est: id est peccatiū destruendū estraneoz extra per locutionē vel operationē pcesserit. Ideo etiā dicitur est mulieri de serpente Ben. iij. Ipa⁹ zre rec caput euuz. Ex qdā intelligi: qdī cito cogitatio coī intrat et cito pugnādū est cōtra eā: et spēlātē orādo et auxiliū dei inuocādo: siue signaculo serē crucē: aut alicui⁹ sc̄i iuocatiōe ut bētē qdī aut alteri⁹ spēlāt dilecti⁹ et. ut succurrat. Unū i Uitaspaz legit⁹: qdā frātē in frō gauit qndā senēt. Quid faciā qdī multe cogitatiōes sollicitat me: et nescio quō repugnez eis. Lui senex: Nō repugnes p̄ oēs: s̄z p̄ vñā qdī est caput. i. intētū aliaz. Ex illo patē faturas illo rū qdī hūtē cogitatōes inordiataas in ill⁹ mōrā faciunt: cogitādo quō et qdī et vbi p̄ quē et sic d̄ alijs illa v̄ illa fieri possente v̄l facia sūt. Slaz lics nō inēdāt pccm in ope v̄l etiā volūtate cōsummare: tamē hīmōi morose cogitationes et maxime corporales v̄l etiā vindicē pccim cū

ampli⁹ inflāmant et in pccm trahunt: ut vir dia boli laqos euadere possit. Ita posset etiā decla rari de omni pccō. Ex ill⁹ patē p̄nter qdī incou tū est sensus extēs nō custodire. qdī statī pccitores sensus infurgāt mōrē cōcupiscēte et male cogitatōes: qdī si nō citō refrenant ut sup̄ ad cōsensum pccī perahūt. fīm illō Hieremie Mors ascēdit p fenestras vras. Unde pccō res inimici qdī habem⁹ sunt sensus nři. Et idō pccitōes qdī pccī sensum impugnat: et psecutiōes qdī impugnat: pccī voluntacē sunt ad iutoria nob̄ a deo trāssa: etra hostes nřos pccim. ut de wilbemus vbi sup̄. **Quinta** Quinta stulticia pccoris. qdī hostē nō vult fugere a lon stulticia ge dū pcc: sed tūc pccm fugere: aut secū pugna pccoris. re cū pcc est: et ei min⁹ resistere pcc. Nam hosti⁹ qdī plus appropinqt̄: tāto magis vires assūt̄ mit. Ex pccib⁹ de fornicatiōe et cōficiō vicijs ad volūpacē pccinētib⁹. Ido dicit. i. ad Lorinb. vij. Fugite fornicatiōe. Ubi de Glo ordinaria. Lū alijs nēpe vicijs pcc expectari cōficiūt. sed hac fugiente appropinmerit. qdī non aliter meli⁹ pcc vinci. Quare aut apl⁹ pccit̄ imo pccipit fugere fornicatiōem. pcc ex seqnētib⁹ cū de. Omne pccm qdī fecerit hō. supple excepia fornicatione: extra corpus est. i. sine corpore cōcaminatiōe. cetera ci pccā aiātē māculat. qdī aut fornicat̄ in corp⁹ sui peccat. quia fornicatio nō modo aiātē: sed et corp⁹ cōrami nat. Hec glo. Faciū ergo sūt qdī hostē appropinquāce expccrāt. i. qdī cogitatōes carnales renētēs delectatiōes subsequētēs admittunt. qdī tūc facil⁹ subseqnēt̄ pccens ad min⁹ in delectatiōnē. Ita sit declarari posset de cogitatōib⁹ superbie: auaricie: ire: inuidie: et sic de alijs.

Sexta et ultima stulticia pccoris est: qdī ho Sexta stem suā ad sui infectionē iūtāt: qdī vici dūm stulticia pugnādū est: p̄ rījs. s̄libo pugnat. ut odio cō pccōtra oīdū. garrulitātē etra garrulitātē. cōtentūt̄ one etra cōtēnēt̄. maledictōes et cōtumelia cōtra maledictōes et cōtumelia. stulticia etra stulticia: et sic de alijs. cū tū pccī amore p̄ dū pugnādū est. i. tū pccī amore: pccēto salutēt̄. Matt. v. ut vici inimicē vel aduersari⁹ cogītātē defecēt̄ suū: et a psecutiōe cesserit. Non em ignis ignē extinguit: sed aq extinguit ignē. Ita et pugnādū est raciūtētē et garrulitātē fīm illō Eccl. viij. Nō litiges cū boī lingūtātē: et nō struas in lignē illīt̄ ligna. **In qdī xp̄b̄ doz sapītē spēlāt̄ cū trib⁹ nō litigāt̄. i. cū pccēte: qdī pccēt̄ et cū loqēt̄: qdī p̄ linguā et decipiet et pccēt̄. Usū et Prover. xxvij. dr. Nō rūdeas stulto iūt̄ stulticiā suā: ne efficiaris ei similis.** Est tēt̄ vēt̄ qdī dupliči rōne et cōtumelia debet repellē. Prīa ut elaciō et audaciā et cōtumelia re pccī at et pccēt̄: salte rōabilit̄. fīm illō Prover. xxvij. Rūde stulto iūt̄ stulticiā suā: ne sibi sapīt̄ videat. Sc̄dā ratiō est ne alioz pccēt̄ im pccēt̄ per et cōtumelias nob̄ illatas. Unde S̄t̄

Ex pccib⁹

DNota be gorius sup Ezech. hom. ix sic ait. **H**i qz vita in exēplo imitacōis est posita: debet si pnt dē trahentis sibi vba cōpescerē eoz pdicatōes nō audiāt q audire poterāt. **H**ec b. Tho. iiij. q. lxij. ar. iiij. **E**t pmissis p̄z q stulti s̄ q cōtra sibi iniuriantes vbiis cōtendit: vñ nullū fructū se cōseq̄ querit: sed solū hec vindicādo fāciūt. cū p̄t p̄tia cōtā tales se armare debērent. **U**n Proverb. vij. Melior est patiēs viro fortis: q dñak aio suo expugnare vrbis. **I**cē Prover. viij. dī. Nō dicas. Quō fecit m̄bi: sic faciā et. **E**c̄ eiusdē. **x**. Nō dicas. Reddā malū pro malo: expecta dñm z liberabit te. Libabit inq̄ a labore z piculo vidicādi. Imo ad plenū vindicabit te: hostē euū partibulū infernalū tra dendo. Quilibz ḡbō diligētē inuigilet: ne ho stem suū diabolū ad sui infēctionē iuuet. Nō em pōt vincere nisi iuuat. **vñ** Greg. Nō est tu mēdus host̄: q nō pōt vincere nisi volēt̄. Si tunc ouēt̄ diabol̄ nō pōt vincere nisi volēt̄: ira nō pōt occidere nisi iuuant̄. Diabol̄ em cordi applicat gladiū qn cogitationē malā imitacōe. Impingit z infigit gladiū cordi tuo: qn consensio: z sic diabolū iuuas. Sic ḡ babēt̄ in genere sex faciūtēs siue stulticiās p̄tōr̄. Ro/ gem⁹ ḡ dēu re ab hmōi stulticiō nos libere: z in oī tērātōe nos adiuuer: ne vicamur Amen.

CDe peccato supbie. Sermo. iiiij.

Enitū oīs p̄tī su perbia. Eccl. x. In p̄cedētib fmōnibz audiuist̄: ex qbō cauf̄ p̄tā fuit fugient̄ da in gñē qz m̄tōz maloz s̄ occasio z cāmly ea etiā homi inferiori vocūtēa in corpe z tānīa p̄tēr m̄tōs malos effec: quos mortalia p̄cata post se reliquit̄. Multiplicēt candē audistis p̄tōr̄ couertere nolent̄ stulticiā et fauitacē. Nūc cōsequēt̄ vidēndū erit de se p̄tē vicijs capitalibz per ordinēt̄ de q̄libet suo loz eo in speali. ut ei⁹ maliciā p̄tōr̄ valeat cognoscēr̄ cōgruū remēdiū adhibere. Et quia supbia tanq̄ caput z regina est initū z origo oīm p̄tōr̄. idē p̄mo dicendū erit de malo supbie de quo premisi verbū sapiētis Eccl. x. Initū omis p̄tī supbie. Pro grā aue maria. **I**n etiū omis p̄tī supbie. Primo vidēdu est de vbiis thematis quo inēlligi debeat: cū illis ad uersari vident̄ vba apli. j. ad Tim. vij. dicētis. Radix oīm maloz cupiditas. Scđo qd sit supbie: z quō sit initū oīs p̄tī exēplarit̄ decla rando. Tertio de q̄tuor̄ specieb quas ponit.

Primū **C**līca primū est no (Grego. xxij. moral. oīm p̄tī supbie: Exponit yno modo sic: q̄ primū caroz fu oīm p̄tōr̄ fine supbie. p̄z in Luciferō supbie ente in celo emp̄re: fm̄ illō Ela. viij. L Quō ecclisti. l sc̄ de celo emp̄re in ferrā. L Lucifer q̄ mane oriebaris. l. pulchrior̄ int̄ angelos

st̄cūr̄ lucifer ē stella matutina pulchror̄ ceteris q̄ alio noīe vocat̄ venus a venustate. L q̄ mane oriebaris. L q̄ inf̄ creationē luciferi z ei⁹ lapsum fuit tpo modicū: ut de Nico. de h̄r̄. Et sequit̄ L q̄ dicebas i corde tuo: in celo ascēda. l. ad dī eq̄litatē volēs oībō p̄esse z nllī subesse zc. Pa ce etiā i p̄mis p̄tēbō quō p̄mū oīm perōrū fuit supbie. Hoc em̄ p̄cēt̄ incepit ab Eva: qn sp̄ens ei dixit. Lur̄ p̄cepit vob̄ de dī ut nō come d̄teret̄ de oī ligno padisi. Ben. iij. q. di. Lū s̄c̄tis innocētēs / nō deberetis tali p̄cepto restringi: marie cū oēs fructū arbor̄ rāq̄ s̄feriores supponi debeat̄ vie volūtati. z tūc mulier. p̄p̄t̄ in qndā elatione: z sibi displicuit restricō p̄cepti. ex q̄ displicētēa secut̄: q̄ error: q̄ credidit sp̄ēt̄ vleter̄ dicēt̄. Nequaq̄ moriēm̄ / s̄ erit sicue dñz. Et sic trāsgressa fuit comedēdo fru cū veritē. Et sic p̄z q̄ nolle subesse diuīo p̄ce pro fuit initū trāsgressiōs comedēdo. tñ illō nolle subesse p̄cessit elatio mēris: ut dicū. c. 10 de sapientia vbi s̄. Initū oīs p̄tī supbie. **S**e cūdō p̄dicā autoritas sic exponit. Initū oīs p̄tī supbie: qz oē p̄cēt̄ q̄lectūs sic sumis p̄n̄ cipiū a supbie: in eo q̄ p̄tōr̄ nō vult subesse diuīo p̄cepto. Et b. Isid. de sum. bo. li. ii. q. xxvij. sic declarat. qz oē p̄cēt̄ p̄cedit ex p̄ceptu diuīo p̄ceptoz: q̄ maxime est supbie effect̄. eo q̄ ho erigit̄ p̄tra deū: hoc intellige de pecca to mortali. qz veniale non est p̄tra p̄ceptū sed p̄cer̄. **U**n dicit. Omnis peccans superbus est. co q̄ faciēdo vētēa cōtemp̄a habet diuīa p̄cepta. Reete ḡ dicit: Initū oīs peccati supbie. **U**n z Bern. in quodā fmōne de sc̄o Ang drea ait: q̄ initū omnis peccati et causa p̄diz tōis roti⁹ est supbie. qz ab ea tanq̄ a capite omnis malicia gñif̄. sicue em̄ in capite quis q̄ sensus corporis orūn̄ quibz ynuerla mēbra dirigunt̄. sic a supbie orūnia mala pro ducunt̄. Et ideo capitale viciū dicēt̄: ut ostēt̄ dic sc̄tis Thom. de malo. q. viij. articu. i. zc. **S**ed diceret̄ qz: Quō b. verū esse pōt q̄ supbie sit initium omnis peccati: cū apli. i. ad Timo. vi. dicat. Radix omniū maloz cu/ Dubiū p̄dicas. yder̄ ḡ vba apli. p̄taria sint vbiis thematis. Respōsio fm̄ Glo. super dico vers Sol. bo apli. q̄ v̄rūnq̄ v̄rū est. qz nullū gen⁹ p̄ce cati est qd nō aliq̄ p̄uenit ex supbie: aliquan do vō ex cupiditate v̄l auaricia. Verbi gratia Est v̄iq̄ aliq̄ q̄ ex cupiditate fit supbie: aliq̄ quis est qui ex supbie fit cupidus. Nā ali quis homo est qui nō esse amaroz pecunie ni si per hoc putaret se excellēt̄ esse. Et est ali quis qui nō amaret excellēt̄ esse. per hoc maiores diuitias habere. Hec Glosa vbi supra. **Q**uare aut̄ supbie dicit esse initū: z cupiditas radix omniū maloz. Rūdēt̄ doc. q̄ oē p̄cēt̄ fit p̄ auerſionē a creatore z p̄ p̄uersiō nēad creaturā. s̄ p̄cēt̄ supbie fit p̄ auerſionē a creatore. peccati vō ex cupiditatē fit p̄ p̄uersiō nēad creaturā. Lū aut̄ sic p̄us̄ peccato auer